

JAARVERSLAG OVER HET 44e VERENIGINGSJAAR 2012
van de
GESCHIEDKUNDIGE KRING VAN STAD EN LAND VAN BERGEN OP ZOOM

Vereniging

Op 16 november 1967 namen enkele inwoners van Bergen op Zoom het initiatief tot het oprichten van de vereniging "Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom".

De oprichting vond plaats op 1 januari 1968, waarna de notariële akte is verleden door Notaris P.C. Molenaar te Bergen op Zoom. Koninklijke goedkeuring van de statuten verkreeg de vereniging op 15 maart 1971.

Onder nummer 40280920 zijn de statuten ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel te Breda.

Bestuur

Samenstelling van het bestuur op 1 januari 2012:

Voorzitter: de heer Ad van den Bulck
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Frans Witjes
Leden: mevrouw Hilde van den IJssel,
de heer Eric Goossen, de heer Jan van Tienen,
de heer Willem Vermeulen en de heer Laurijs Weyts

Op 24 april 2012 heeft de Algemene Ledenvergadering ingestemd met de volgende bestuurssamenstelling:

Voorzitter: de heer Ad van den Bulck
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Frans Witjes
Leden: mevrouw Hilde van den IJssel,
de heer Eric Goossen, de heer Jan van Tienen,
de heer Willem Vermeulen en de heer Laurijs Weyts

Leden

Ereleden in 2012:

Dr. W.A. van Ham (erelid sinds 24 april 1995)

Aantal leden:

	Per 1 januari 2012	Per 31 december 2012
Ereleden	1	1
Leden	1144	1121
Kroonleden	6	6

Vergaderingen

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op woensdag 24 april 2012 in de Ontmoetingskerk te Bergen op Zoom.

In het jaar 2012 werden er 8 bestuursvergaderingen gehouden.

In Memoriam

Helaas is er in 2012 weer een aantal van onze leden overleden. Onder hen ook twee oud-vrijwilligers, t.w. Louis Vriends, jarenlang penningmeester en Gijs Huijbrechts, vele jaren redactielid van *De Waterschans*. In december 2012 moesten we afscheid nemen van de heer Willem de Mooij, een zeer actieve vrijwilliger binnen onze Kring. Hij was lid van de Werkgroep Excursies en lid van de kascontrolecommissie. We verliezen in hem een betrokken lid, die de Kring een warm hart toedroeg.

Werkzaamheden bestuur en activiteiten

De volgende activiteiten werden georganiseerd:

- Hofzaallezingen

In de maanden januari en februari 2012 is in samenwerking met Het Markiezenhof Historisch Centrum en Heemkundekring Halchterth voor de twaalfde keer een reeks van vier lezingen over de cultuurhistorie rond Bergen op Zoom georganiseerd.

Dit keer was het thema: 800 jaar Stad

 - 17 januari 2012: 800 jaar Stadsontwikkeling door Marco Vermunt en Frans de Looij
 - 24 januari 2012: 800 jaar Strijd door Yolande Kortlever
 - 31 januari 2012: 800 jaar Onderwijs door Jac Backx en Jan Kalker
 - 07 februari 2012: 800 jaar Migratie door Lauran Toorians en Cock Gorisse

De eerste keer waren er ruim 130 bezoekers en daarna steeds ca. 100 bezoekers.
- Lezing over maquettes

Aangezien er begin 2012 sprake was van het feit, dat mogelijk de kopie van de maquette, die de Fransen in 1751 van Bergen op Zoom gemaakt hebben, naar Bergen op Zoom zou komen, werd er op 2 februari 2012 op verzoek van Het Markiezenhof en de School voor Geschiedenis, door de voorzitter van de Geschiedkundige Kring, de heer Ad van den Bulck, een lezing gehouden over maquettes. Het was een geslaagde avond met ca. 60 bezoekers.
- Presentatie boek "Opgravingen in Bergen op Zoom"

In 2012 bestond "Stichting In Den Scherminckel" 40 jaar. Naar aanleiding hiervan heeft deze Stichting het boek "Opgravingen in Bergen op Zoom" samengesteld en heeft ze onze Kring gevraagd om dit boek mede mogelijk te maken door een flink aantal exemplaren af te nemen. Hierop heeft de Kring positief gereageerd en heeft dit boek aan onze leden geschonken. De presentatie van dit boek vond plaats op 2 maart 2012. Het eerste exemplaar werd geschonken aan de toenmalige burgemeester van Bergen op Zoom, de heer Han Polman.
- Geschiedenisquiz

Op 20 april 2012 werd voor de achtste keer de Bergse Geschiedenis Quiz gehouden in de Theaterzaal van RSG 't Rijks. De Werkgroep Quiz had weer met veel enthousiasme interessante quizvragen bedacht. Er namen 23 teams aan deel. Op de eerste plaats eindigde het team Lievevrouweparochie. Dit team mocht de wisselbeker in ontvangst nemen, die verdedigd werd door het team van de familie Ambagts. De tweede plaats werd behaald door het team van De Stomers en de derde plaats was voor het team van Ken Dut Nog Trug.
- Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 24 april 2012 in de Ontmoetingskerk. De presentielijst werd getekend door 46 personen, inclusief de bestuursleden. Tijdens het huishoudelijk gedeelte van de vergadering werd o.a. het Beleid 2012-2015 besproken en vastgesteld.

Na de pauze gaf de heer Han Leune een uitleg over "De Waterschans, haar geschiedenis en betekenis". Voor dit onderwerp was gekozen omdat de waterschans in 2011 veelvuldig onderwerp van gesprek was bij gemeente en erfgoedorganisaties in verband met de toekomstplannen van de gemeente Bergen op Zoom rondom het gebied van de waterschans.
- Monumentenprijs Noord-Brabant 2012

Jaarlijks wordt door de Monumentenfederatie Noord-Brabant de Brabantse Monumentenprijs toegekend. In 2012 was het thema: "Gebouwen voor gezondheidszorg" en heeft de Geschiedkundige Kring de locatie Vrederust van GGZ WNB voorgedragen voor deze prijs. Terrein en opstallen van de voormalige stichting Vrederust hebben als ensemble een bijzondere waarde. Het gebied is vanaf 1909 in gebruik als psychiatrisch ziekenhuis. Uit alle bouwperiodes zijn er nog steeds panden, waardoor de historische ontwikkeling van dit soort instellingen goed zichtbaar is in het architectonisch landschap.

Onze inzending werd genomineerd en de jury heeft, samen met ons bestuurslid Laurijs Weyts, een bezoek aan Vrederust gebracht.

Helaas is de prijs niet toegekend aan Vrederust, maar aan het voormalig ziekenhuis Joannes de Deo in 's-Hertogenbosch.

- Jaarlijkse Ledenexcursie: Leuven
Op 1 september 2012 is de jaarexcursie georganiseerd door de Werkgroep Excursies. Dit keer ging de reis naar Leuven. Er waren weer ca. 120 deelnemers, twee bussen vol. In de ochtenduren werd een stadswandeling onder leiding van gidsen gemaakt. Daarna volgden bezoeken aan het prachtige stadhuis en de Sint-Pieterskerk.
Het was weer een zeer geslaagde dag.
- Vrijwilligersbijeenkomst 6 oktober 2012
2012 was het jaar van de historische buitenplaatsen. Daarom werden de vrijwilligers van de Geschiedkundige Kring met partners uitgenodigd op een historische buitenplaats vlakbij Bergen op Zoom en wel Landgoed Mattemburgh. Na de ontvangst in De Oranjerie met koffie en thee werd onder leiding van een gids een rondwandeling over het landgoed gemaakt. De bijeenkomst werd afgesloten in De Oranjerie.
Vele vrijwilligers hebben gehoor gegeven aan de uitnodiging.
- Stadsexcursies
Virtuele wandeling door het Bergen op Zoom van de achttiende eeuw:
De eerste excursie vond plaats op 1 april 2012 en was dit keer een virtuele wandeling door het Bergen op Zoom van de achttiende eeuw. Deze bijeenkomst werd georganiseerd omdat er een 3D presentatie op internet te zien was van de maquette van Bergen op Zoom uit 1751. Onder leiding van Ad van den Bulck, Jan en Laurijs Weyts werd een virtuele wandeling door de maquette gemaakt en werd er tekst en uitleg gegeven bij de vele gebouwen, die in de voorbije 260 jaar zijn verdwenen of onherkenbaar zijn veranderd. Deze bijeenkomst werd gehouden in basisschool Marco Polo in Tuinwijk. Zo'n 40-45 bezoekers waren bij deze activiteit aanwezig, die enthousiast reageerden en na de presentatie nogmaals diverse gebouwen wilden bekijken. Uiteindelijk is het de gemeente Bergen op Zoom gelukt om de kopie van de maquette naar Bergen op Zoom te halen, die tentoongesteld is in het Koetshuis van Het Markiezenhof.
Stadsexcursie Nieuw-Borgvliet:
Op zondag 3 juni 2012 vond de stadsexcursie naar Nieuw-Borgvliet plaats. De excursie stond onder leiding van stedenbouwkundige Frans de Looij, Ad van den Bulck en Jan van Tienen. Ook hier konden weer zo'n 40-45 personen begroet worden. Het was een zeer aangename wandeling waarbij ook bewoners van de wijk aanwezig waren die enthousiaste verhalen over de wijk konden vertellen.
Stadsexcursie 't Fort
Op zondag 28 oktober 2012 was er een stadsexcursie naar 't Fort onder leiding van Frans de Looij, Jan Weyts en Jan van Tienen. We konden 50-60 deelnemers begroeten. De bijeenkomst startte in de Lourdeskerk, waarna er een wandeling door de wijk gemaakt werd en onderweg stilgestaan werd bij diverse interessante gebouwen en straten. De wandeling eindigde in de Scheldeflat, waar van een prachtig uitzicht over de stad genoten kon worden en waar de koffie klaar stond.
- Regionale Heemkundequiz
Op 16 november 2012 vond de regionale heemkundequiz plaats, dit keer georganiseerd door Heemkundekring De Vierschaer te Wouw. Fons Evers had namens de Geschiedkundige Kring een team kunnen samenstellen van 7 leden. Dit team is op de 13^e plaats geëindigd. Het was een leuke en leerzame avond.

Commissie Kascontrole

Deze commissie bestond voor 2012 uit de heren Willem de Mooij, Sjaan Withagen en Theo de Wit. Deze commissie heeft op 26 maart 2012 de financiële stukken over het jaar 2011 gecontroleerd.

De Waterschans

De redactie van het tijdschrift van de Geschiedkundige Kring, *De Waterschans*, werd in 2012 gevormd door: Mevrouw Irene van Kemenade (hoofdredacteur), de heer Jaap Dekker (redactiesecretaris), mevrouw Yolande Kortlever, mevrouw Marieke Liefing, mevrouw Tineke van Dam en de heren Jac Backx en Jan Peeters.

Begin 2012 heeft de heer Nic Grosfeld besloten om te stoppen met zijn werkzaamheden voor de redactie van het tijdschrift *De Waterschans*.

In het laatste kwartaal van 2012 is de heer Bart van Eekelen tot de redactie toegetreden.

Ook in 2012 is *De Waterschans* weer vier maal verschenen.
De Waterschans kent een oplage van circa 1300 exemplaren per kwartaal.
Het tijdschrift is ook voor niet-leden te koop bij de lokale boekhandels.

Verder wordt het tijdschrift, met een vertraging van 1-2 jaar, door Het Markiezenhof Historisch Centrum gedigitaliseerd, waardoor het via de website van Het Markiezenhof Historisch Centrum te raadplegen is. Hiertoe heeft onze Kring enige jaren geleden een overeenkomst met Het Markiezenhof Historisch Centrum afgesloten.

In 2012 is een werkgroep, waarin enkele leden van het bestuur en van de redactie zitting hebben genomen, van start gegaan, die in 2013 een lezersonderzoek onder de lezers van *De Waterschans* zal houden.

Werkgroep Excursies

De werkgroep Excursies werd in 2012 gevormd door:

de heren Toon Demmers, Fons Evers, Willem de Mooij en Wim van Nieuwenhuijzen.

Naast de jaarlijkse excursie, dit jaar naar Leuven, heeft de Werkgroep ook nog een aantal kleinere excursies georganiseerd voor de leden die zich aangesloten hebben bij de reisclub van onze Kring, t.w.

11-02-2012	Leiden, Rijksmuseum voor Oudheden, waar de expositie <i>Vrouwen van Aanzien</i> werd bezocht	62 deelnemers
10-03-2012	Amsterdam, Allard Pierson museum Hier werd de tegenhanger van de excursie op 11-02-2012 bezocht, t.w. de expositie <i>Mannen met Macht</i>	56 deelnemers
12-05-2012	Lier; dit was een dagexcursie met stadswandeling en bezoek aan Stadhuis en Gummaruskerk	61 deelnemers
03-11-2012	Amsterdam, Museum De Hermitage, tentoonstelling <i>Impressionisme, Sensatie & Inspiratie</i>	60 deelnemers

Werkgroep Genealogie

De Werkgroep Genealogie werd in 2012 gevormd door:

de dames Leonie Nuytemans en Ria Schuurbijs en de heren Bas Schot (voorzitter), Sjaak de Vries (secretaris) en Frank Wierckx. Frank Wierckx heeft ook in 2012 weer regelmatig een bijdrage voor *De Waterschans* geleverd.

Werkgroep Belgische Vluchtelingen

Deze werkgroep, sinds eind 2012 onder leiding van bestuurslid Eric Goossen, is voortgekomen uit de werkgroep Genealogie, aangevuld met 2 leden van Heemkundekring Halchterth, en de dames Marianne de Hoogh, Miep Tiemesen, Ineke van Tienen en de heren Kees Klaassen en Sjaak de Vries.

De leden van de werkgroep zijn druk bezig met o.a. archiefonderzoek en familiechronieken. In 2013 zal duidelijk worden of een en ander vanaf 2014 gepubliceerd kan worden.

Werkgroep Geschiedenisquiz

De Werkgroep Geschiedenisquiz werd in 2012 weer gevormd door: mevrouw Yolande Kortlever en de heren Ton van den Boom, Fons Evers en Frank Wierckx.

Laurijs Weyts en Cees Vanwesenbeeck zijn gevraagd om ook zitting in deze werkgroep te nemen, hetgeen zij geaccepteerd hebben.

De werkgroep is er in 2012 weer in geslaagd om een boeiende geschiedenisquiz samen te stellen.

Op de avond zelf werden ze door een aantal vrijwilligers geassisteerd bij het uitreiken en ophalen van de quizvragen en het nakijken van de antwoorden om zodoende snel de uitslag bekend te kunnen maken.

Werkgroep School voor Geschiedenis

De School voor Geschiedenis is in september 2010 van start gegaan en wordt georganiseerd door de Werkgroep School voor Geschiedenis onder leiding van het bestuurslid Hilde van den IJssel. In 2012 bestaat de werkgroep uit de dames les Telkamp en Ria Weyts en de heren Peter van Dijk, Jan van Tienen, Willem Vermeulen en Frans Witjes. Yolande Kortlever treedt op als adviseur van de werkgroep.

De cursuslocatie is het Mollerlyceum aan het Bolwerk in Bergen op Zoom.
In het cursusjaar 2012-2013 konden we in totaal ca. 180 cursisten verwelkomen.

De heer David Ross is in 2012 gestopt als docent voor de School voor Geschiedenis. Hij is opgevolgd door mevrouw Irene van Kemenade.

De docenten, die de cursussen 1 en 2 verzorgen, zijn: de dames Irene van Kemenade, Yolande Kortlever en Ria Weyts en de heren Jac Backx, Ad van den Bulck, Rud Smit, Hans Smout, Marc van der Steen, Willem Vermeulen, Cees Vanwesenbeeck, Marco Vermunt Jan Weyts en Laurijs Weyts.

Na het tweede cursusjaar kunnen cursisten bij de School voor Geschiedenis verder aan de slag met modules. In september 2012 zijn de eerste modules van start gaan, t.w.:

Kunst en Cultuur	Cees Vanwesenbeeck
Bedrijvigheid en Industrie	Gerrit Groeneweg, Cees Boerhout en Willem Heybroek
Stadsplattegrond	Ad van den Bulck
Inleiding archiefonderzoek/oud schrift	Yolande Kortlever, Cees Vanwesenbeeck
Historische ontwikkeling in het landschap	Willem de Weert

KBO

Ook in 2012 heeft Yolande Kortlever namens de School voor Geschiedenis een korte cursus verzorgd over de geschiedenis van Bergen op Zoom in het kader van het jaarlijkse KBO-cursusprogramma.

Werkgroep Websiteredactie

Zoals in de Algemene Leden Vergadering in 2012 in het beleid is aangekondigd, hebben we in 2012 een Werkgroep Websiteredactie gevormd onder leiding van het bestuurslid Laurijs Weyts. De werkgroep bestaat uit de heren Marcel van Gastel, Ad van Loon, Hans Mulders en Rens Oosterom. Zij hebben de nieuwe website, die onlangs online is gegaan, mede vorm gegeven. Zij zullen de website ook up-to-date houden en daar waar nodig aanpassen.

Schelde Vesting

De werkgroep Waterschans, waarin wij als Geschiedkundige Kring ook zitting hebben, kwam in 2012 elke 3 maanden bijeen met de directie van het project Schelde Vesting. De werkgroep ijvert ervoor om geen woningbouw op de waterschans te creëren, maar om de waterschans als natuurlocatie met bescheiden recreatie te behouden.

Overleg Lokale Erfgoedorganisaties

Deelname aan het overleg met de lokale erfgoedorganisaties in de gemeente Bergen op Zoom werd ook in 2012 gecontinueerd.

De gemeente heeft medio 2012 alle erfgoedorganisaties een vragenlijst voorgelegd omtrent het erfgoedbeleid van de gemeente en gevraagd of iedere organisatie zijn/haar visie hierop wilde geven. Ook onze Kring heeft deze vragenlijst ingevuld en ingestuurd. In de loop van 2013 zal dit onderwerp weer op de agenda van het overleg staan.

Open Monumentendagen

In 2012 heeft de Kring niet deelgenomen aan de Open Monumentendagen. Gezien het programma was de mening van het bestuur dat er dat weekend zo ontzettend veel te doen was in de stad, dat we onze "doelgroep" niet of nauwelijks zullen ontmoeten in een stand.

Wij houden de mogelijkheid open om een volgende keer weer wel acte de présence te geven.

Communicatie en publiciteit

Voor de communicatie met de leden maakt het bestuur veelal gebruik van het verenigingsorgaan *De Waterschans*. Voor de algemene informatieverstrekking over de Geschiedkundige Kring worden de lokale media benaderd en wordt de vernieuwde website van de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom (www.geschiedkundigekringboz.nl) gebruikt. Nu we een Werkgroep Websiteredactie hebben, kan de website ook veel actueler gehouden worden.

Ook in 2012 heeft de Kring regelmatig de aandacht van de lokale media weten te trekken in verband met activiteiten die we georganiseerd hebben.

Vermeldenswaard in dit geval is het optreden van mevrouw Hilde van den IJssel, voorzitter van de werkgroep School voor Geschiedenis, in het programma Cocktail van ZuidwestTV op 1 mei 2012. Zij werd geïnterviewd over de School voor Geschiedenis en dit programma werd uitgezonden op de datum dat de inschrijving voor de School voor Geschiedenis voor het cursusjaar 2012-2013 weer van start ging.

Tot slot

De Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom kan terugkijken op een goed verenigingsjaar, waarin veel activiteiten door vrijwilligers tot stand kwamen. Het bestuur dankt iedereen van harte die hieraan een bijdrage heeft geleverd.

Bergen op Zoom, maart 2013
Greetje Hage, secretaris